

NÂNG CAO HIỆU QUẢ THỰC THI PHÁP LUẬT THEO MÔ HÌNH CHÍNH QUYỀN ĐỊA PHƯƠNG HAI CẤP

NGUYỄN THỊ BÍCH NGỌC
Khoa Luật học, Trường Đại học Vinh

Nhận bài ngày 12/10/2025. Sửa chữa xong 30/10/2025. Duyệt đăng 14/11/2025.

Abstract

The two-level local government model represents a major strategic policy of the Party and a transformative reform in administrative organization. As a breakthrough marking a new stage of national development, the model aims to enhance governance efficiency and responsiveness. However, practical implementation has revealed various limitations in law enforcement at the local level. This article identifies key shortcomings and proposes solutions to improve law enforcement performance, including institutional refinement and clearer functional delineation; capacity building and organizational innovation; strengthened decentralization and modernization; and expanded public participation to ensure transparency and accountability.

Keywords: Decentralization, law enforcement, local government, two-tier model, public participation.

1. Đặt vấn đề

Hệ thống chính quyền địa phương hai cấp là mô hình tổ chức bộ máy chính quyền địa phương gồm cấp tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương và cấp phường, xã, đặc khu hành chính, bỏ cấp huyện là cấp trung gian. Mô hình này giúp tinh gọn bộ máy, giảm biên chế, tăng hiệu quả trong quản lý và điều hành, phân cấp, phân quyền rõ ràng hơn giữa các cấp chính quyền, tăng tính tự chủ, chủ động cho địa phương, bên cạnh đó cũng đặt ra những thách thức, khó khăn trong quá trình thực thi pháp luật theo mô hình chính quyền địa phương hai cấp.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái quát về mô hình chính quyền địa phương hai cấp theo quy định hiện hành

Mô hình chính quyền địa phương hai cấp là hệ thống tổ chức chính quyền hai cấp hành chính, bao gồm cấp tỉnh (tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương) và cấp xã (xã, phường, đặc khu ở hải đảo). Mô hình này bỏ cấp huyện, nhằm tinh gọn bộ máy, nâng cao hiệu quả quản lý và tạo không gian phát triển. Theo Kết luận số 126-KL/TW năm 2025 ngày 14/02/2025 của Bộ Chính trị, Ban bí thư về một số nội dung, nhiệm vụ tiếp tục sắp xếp, tinh gọn tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị năm 2025 đã chỉ đạo: “Nghiên cứu định hướng tiếp tục sắp xếp bỏ cấp hành chính trung gian (cấp huyện); xây dựng phương án tiếp tục sắp xếp cấp xã phù hợp với mô hình tổ chức mới, đề xuất tổ chức bộ máy, chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, trách nhiệm của cấp xã; định hướng sáp nhập một số đơn vị hành chính cấp tỉnh; đề xuất chủ trương sửa đổi, bổ sung các quy định pháp luật, quy định của Đảng có liên quan, báo cáo Bộ Chính trị trong quý III/2025” và Kết luận 127-KL/TW năm 2025 của Bộ Chính trị, Ban Bí thư về triển khai nghiên cứu, đề xuất tiếp tục sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị “Giao Đảng ủy Chính phủ chủ trì, phối hợp với Ban Tổ chức Trung ương, Đảng ủy Quốc hội, Đảng ủy Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể Trung ương và các cơ quan liên quan chỉ đạo nghiên cứu, xây dựng đề án, tờ trình Bộ Chính trị về sáp nhập một số đơn vị hành chính cấp tỉnh, không tổ chức cấp huyện, tiếp tục sáp nhập đơn vị hành chính cấp xã”. Cũng tại Điều 111 Hiến pháp 2013¹ 1. Chính quyền địa phương được tổ chức ở các đơn vị hành chính của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. 2. Cấp chính quyền địa phương gồm có Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân

Email: bichngochoaluat@gmail.com.

được tổ chức phù hợp với đặc điểm nông thôn, đô thị, hải đảo, đơn vị hành chính - kinh tế đặc biệt do luật định". Ngoài ra, Quyết định 759/QĐ-TTg năm 2025 phê duyệt Đề án sắp xếp, tổ chức lại đơn vị hành chính các cấp và xây dựng mô hình tổ chức chính quyền địa phương 02 cấp do Thủ tướng Chính phủ ban hành. Theo đó, có thể hiểu Chính quyền địa phương 2 cấp gồm cấp tỉnh (gồm tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương) và cấp xã gồm xã, phường (trong đất liền) và đặc khu (ở hải đảo); bỏ đơn vị hành chính cấp huyện và thị trấn. Kể từ ngày 1/7/2025, cả nước chính thức vận hành mô hình chính quyền địa phương hai cấp với số lượng đơn vị hành chính cấp tỉnh giảm từ 63 xuống còn 34 và hơn 10.000 đơn vị hành chính cấp xã giảm còn 3.321.

2.2. Những khó khăn, vướng mắc trong quá trình thực thi pháp luật theo mô hình chính quyền địa phương hai cấp

Thực tiễn quá trình thực thi pháp luật theo mô hình chính quyền địa phương hai cấp cho thấy tại một số địa phương đã xuất hiện không ít bất cập: sự chông chéo thẩm quyền giữa các cấp, việc tổ chức và vận hành bộ máy có nơi còn thiếu thống nhất, chưa đạt hiệu quả như mong muốn, tâm lý trong một số cán bộ còn dao động do điều chuyển chưa hợp lý, chất lượng dịch vụ công chưa được cải thiện rõ rệt.

Ngoài ra, tâm lý chờ đợi, ỷ lại vào sự điều phối của cấp trên vẫn tồn tại, khiến bộ máy cấp xã hoạt động thiếu chủ động, thiếu sáng tạo. Cơ chế giám sát giữa các cấp cũng chưa rõ ràng, dễ dẫn đến tình trạng lạm quyền hoặc đùn đẩy trách nhiệm. Việc thiếu tiêu chí cụ thể về phân quyền và đánh giá hiệu quả hoạt động của cấp xã trong mô hình mới đang khiến quá trình vận hành dễ bị lúng túng, không ổn định... Bên cạnh đó, một bất cập đáng chú ý là tâm lý xã hội có nơi còn xảy ra tình trạng bần khoản, thiếu lòng tin vào hiệu quả mô hình do những biểu hiện trì trệ trong giải quyết thủ tục hành chính.

Nhiều cán bộ xã không nắm rõ phạm vi quyền hạn, không được tập huấn đầy đủ kỹ năng nghiệp vụ, dẫn đến tình trạng né tránh trách nhiệm hoặc xử lý máy móc, thiếu linh hoạt. Sự trực trực trong kết nối, liên thông dữ liệu giữa cấp xã và các cơ quan chuyên môn cấp tỉnh cũng làm gia tăng tình trạng giải quyết chậm trễ, gây phiền hà cho người dân và doanh nghiệp. Thực tiễn tại một số địa phương cho thấy, người dân vẫn phải đi lại nhiều lần, tiếp xúc nhiều cấp, trái ngược với mục tiêu "một cửa, một lần" của mô hình chính quyền điện tử hiện đại¹.

Cơ sở vật chất mới chỉ được trang bị cơ bản, nhiều thiết bị chưa bảo đảm chất lượng, hệ thống đăng ký và quản lý Hộ tịch của Bộ Tư pháp hiện tại chưa đầy đủ dữ liệu, thiếu các chức năng về nuôi con nuôi, thay đổi, cải chính hộ tịch nên khó khăn trong công tác trích lục bản sao hộ tịch, xác nhận tình trạng hôn nhân, kết hôn,...; hệ thống phần mềm thường quá tải, báo lỗi khó truy cập, hệ thống đường truyền chậm và không ổn định.

Nguyên nhân chủ yếu là do việc sắp xếp, kiện toàn tổ chức bộ máy và bố trí nhân sự trong thời gian ngắn dẫn đến tình trạng nơi thừa, nơi thiếu cán bộ, chất lượng và kỹ năng của đội ngũ công chức ở cấp xã, nhất là ở các lĩnh vực đất đai, tài chính, pháp lý, công nghệ thông tin, quy hoạch, xây dựng còn chưa đáp ứng đầy đủ yêu cầu nhiệm vụ. Cơ sở vật chất, hạ tầng kỹ thuật ở nhiều địa phương chưa đồng bộ, nhiều trụ sở làm việc xuống cấp, thiếu trang thiết bị, phương tiện công vụ và hệ thống công nghệ thông tin còn hạn chế, kết nối chưa ổn định, ảnh hưởng đến hiệu quả vận hành.

Một số văn bản hướng dẫn thực hiện ban hành chưa kịp thời, chưa đầy đủ, việc phân cấp, phân quyền còn hình thức, làm giảm tính chủ động của chính quyền cơ sở; nguồn lực tài chính chưa bảo đảm, tiến độ cấp bổ sung ngân sách và xử lý tài sản dôi dư, sổ sách còn chậm. Thời gian triển khai gấp rút, trong khi điều kiện khách quan tại nhiều địa phương, nhất là miền núi, hải đảo, vùng sâu, vùng xa còn nhiều khó khăn, cũng là nguyên nhân cản trở việc thực hiện đầy đủ, kịp thời các nhiệm vụ theo quy định².

1) Vũ Trung (2025). *Triển khai hiệu quả mô hình chính quyền địa phương hai cấp*. Báo Nhân dân điện tử, ngày 05/8/2025. Nguồn: <https://nhandan.vn/trien-khai-hieu-qua-mo-hinh-chinh-quyen-dia-phuong-hai-cap-post898656.html>

2) Anh Vũ, Trí Dũng (2025). *Mô hình chính quyền địa phương hai cấp: Hiệu năng - Hiệu lực - Hiệu quả từ thực tiễn cơ sở*. Bộ Tư pháp, ngày 09/11/2025. nguồn: <https://www.moj.gov.vn/qt/tintuc/Pages/thong-tin-khac.aspx?ItemID=4725>.

2.3. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả thực thi pháp luật theo mô hình chính quyền địa phương hai cấp

Để nâng cao hiệu quả thực thi pháp luật theo mô hình chính quyền địa phương hai cấp cần hoàn thiện khung pháp lý, phân định rõ chức năng, nhiệm vụ, nâng cao năng lực cán bộ, đẩy mạnh phân cấp, phân quyền, đồng thời tăng cường ứng dụng công nghệ và sự tham gia của người dân. Các giải pháp cụ thể bao gồm:

2.3.1. Hoàn thiện thể chế và phân định rõ chức năng

Từ ngày 01 tháng 6 năm 2025 đến ngày 23 tháng 8 năm 2025, Chính phủ đã ban hành 112 nghị định, nghị quyết quy phạm pháp luật (tính riêng từ ngày 01 tháng 8 năm 2025 đến ngày 23 tháng 8 năm 2025, Chính phủ đã ban hành 16 Nghị định) cùng nhiều văn bản hướng dẫn, tập trung vào các lĩnh vực then chốt như quốc phòng, thanh tra, môi trường, tài chính, giáo dục, khoa học, công nghệ, tổ chức bộ máy, chế độ công vụ... tạo hành lang pháp lý đầy đủ, đồng bộ cho mô hình mới. Đây là cơ sở quan trọng để các địa phương thống nhất triển khai, bảo đảm tính hợp pháp, hợp hiến và hiệu lực quản lý nhà nước³.

Cần tiếp tục hoàn thiện về cơ cấu bộ máy, biên chế, thực hiện Luật Tổ chức Chính phủ, Luật Tổ chức chính quyền địa phương, Luật Cán bộ, công chức, Luật Viên chức. Chúng ta phải tiếp tục hoàn thiện các luật chuyên ngành có liên quan để tạo môi trường, hành lang pháp lý tốt nhất để đảm bảo được vận hành chính quyền địa phương 2 cấp thuận lợi. Cập nhật, hoàn thiện các quy định pháp luật liên quan đến mô hình chính quyền địa phương hai cấp, đặc biệt là các điểm mới nổi bật.

Trước hết, cần khẩn trương thực hiện theo Luật Sửa đổi, bổ sung Luật Tổ chức chính quyền địa phương theo hướng phân định rõ thẩm quyền, trách nhiệm, mối quan hệ phối hợp giữa chính quyền cấp tỉnh và chính quyền cấp xã. Cùng với đó, ban hành các văn bản hướng dẫn thi hành về cơ chế ngân sách, giám sát, quy trình đánh giá cán bộ trong mô hình mới.

Chính quyền các tỉnh, thành phố đang triển khai mô hình chính quyền hai cấp cần chủ động rà soát toàn diện tình hình tổ chức thực hiện. Việc công khai, minh bạch những khó khăn, bất cập là điều kiện tiên quyết để Trung ương có cơ sở sửa đổi chính sách cho sát thực tiễn. Để tăng tính chuyên nghiệp trong vận hành bộ máy, cần đẩy mạnh đào tạo, bồi dưỡng cán bộ theo vị trí việc làm, đặc biệt là kỹ năng số, kỹ năng quản lý hành chính công và đạo đức công vụ.

Hướng dẫn cụ thể chức năng, nhiệm vụ của các cơ quan chuyên môn cấp xã trong mô hình mới. Sau khi tổ chức lại, nhiều xã/phường bị cắt giảm phòng ban chuyên môn, nhưng chưa kịp ban hành văn bản thay thế quy định cơ chế phối hợp với các sở, ngành cấp tỉnh. Điều này khiến công việc bị chông chéo, không rõ trách nhiệm, người dân phải đi lại nhiều nơi để giải quyết cùng một thủ tục. Do đó, cần sớm rà soát, cập nhật các thông tư hướng dẫn của Bộ Nội vụ và các bộ, ngành liên quan, bảo đảm thống nhất giữa lý thuyết và thực tế vận hành.

Phân định rõ ràng chức năng, nhiệm vụ của từng cấp chính quyền (tỉnh và huyện) để tránh chông chéo, đảm bảo sự phối hợp nhịp nhàng. Cần xác định rõ đối mới mô hình tổ chức và phương thức hoạt động của chính quyền địa phương 02 cấp phù hợp với địa bàn đô thị, nông thôn, hải đảo, đơn vị hành chính - kinh tế đặc biệt; khắc phục triệt để sự chông chéo, trùng lặp về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn của các cấp chính quyền địa phương; bỏ cấp trung gian, tinh gọn tổ chức bộ máy, bảo đảm hoạt động thông suốt, hiệu lực, hiệu quả; chính quyền gần dân, sát dân, phục vụ tốt hơn nhu cầu của người dân trên địa bàn, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong giai đoạn mới [5].

Đồng thời, trên cơ sở mô hình chính quyền địa phương 02 cấp (gồm: cấp tỉnh và cấp xã), phân định rõ nhiệm vụ, quyền hạn của từng cấp chính quyền địa phương theo hướng: 1) Cấp tỉnh tập trung ban hành cơ chế, chính sách, chiến lược, quy hoạch, quản lý vĩ mô, các vấn đề có tính chất liên vùng, liên

3) Báo điện tử Chính phủ (2025). *Nghị quyết 268/NQ-CP về tình hình triển khai thực hiện và vận hành mô hình chính quyền địa phương 02 cấp*. Nguồn: [https://xaydungchinhhsach.chinhphu.vn/ngphi-quyet-268-nq-cp-ve-tinh-hinh-trien-khai-thuc-hien-va-van-hanh-mo-hinh-chinh-quyen-dia-phuong-02-cap-119250904063648383.htm](https://xaydungchinhhsach.chinhphu.vn/ngphi-quyet-268-nq-cp-ve-tinh-hinh-trien-khai-thuc-hien-va-van-hanh-mo-hinh-chinh-quyen-dia-phuong-02-cap), ngày 10/09/2025.

cơ sở, vượt quá năng lực giải quyết của cơ sở, đòi hỏi chuyên môn sâu và đảm bảo tính thống nhất trên toàn cấp tỉnh; 2) Cấp xã là cấp tổ chức thực hiện chính sách (từ Trung ương và cấp tỉnh), tập trung vào các nhiệm vụ phục vụ người dân, trực tiếp giải quyết các vấn đề của cộng đồng dân cư, cung cấp các dịch vụ công cơ bản, thiết yếu cho người dân trên địa bàn; các nhiệm vụ cần sự tham gia của cộng đồng, phát huy tính chủ động, sáng tạo của cấp cơ sở.

2.3.2. Nâng cao năng lực cán bộ và đổi mới tổ chức

Cần nâng cao trình độ, năng lực chuyên môn nghiệp vụ cho đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức để đáp ứng yêu cầu của mô hình mới. Cùng với đó, tiến hành rà soát sắp xếp lại đội ngũ cán bộ sau hợp nhất theo hướng tinh gọn, rõ người, rõ việc, phù hợp năng lực, sở trường, chuyên môn nghiệp vụ. Chú trọng làm tốt việc hướng dẫn người dân ứng dụng công nghệ để thực hiện các thủ tục hành chính; tiếp tục cập nhật toàn bộ hồ sơ thủ tục hành chính lên hệ thống thông tin, giải quyết thủ tục hành chính đầy đủ, chính xác, đúng quy định và công khai, minh bạch, tiến độ giải quyết để phục vụ người dân, doanh nghiệp tra cứu, theo dõi, đánh giá.

Cần tập trung quy hoạch và đồng thời có các biện pháp cụ thể để cơ cấu lại vị trí việc làm, nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức, đáp ứng yêu cầu của nền hành chính nhà nước nói chung và chính quyền địa phương hai cấp nói riêng.

Hiện nay, cơ quan chức năng đang tập trung, quyết liệt hoàn thiện việc phân loại đơn vị hành chính, tiêu chuẩn đơn vị hành chính, phân loại đô thị làm cơ sở xây dựng chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, đặc biệt là xác định vị trí việc làm để từ đó xác định số lượng biên chế cần thiết. Việc này mới chỉ được hướng dẫn hành chính, tạm thời, cần thực hiện căn cơ, bảo đảm đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức vừa đủ về số lượng, vừa cao về chất lượng, có cơ cấu hợp lý, đáp ứng yêu cầu vận hành của chính quyền địa phương hai cấp cũng như của nền hành chính nhà nước, hướng tới quản trị quốc gia và quản trị địa phương minh bạch, hiện đại, hiệu quả.

Đổi mới tổ chức bộ máy: Các địa phương đã cơ bản hoàn thành việc sắp xếp, kiện toàn với 465 cơ quan chuyên môn thuộc Ủy ban nhân dân cấp tỉnh, 9.916 phòng chuyên môn cấp xã được thành lập, đi vào hoạt động ổn định. Cơ sở vật chất, phương tiện phục vụ nhiệm vụ được rà soát, bổ sung; nhiều xã, phường được trang bị thêm trụ sở, phương tiện làm việc, đáp ứng yêu cầu quản lý, điều hành tại cơ sở.

Do vậy, cần đổi mới tổ chức cơ quan chuyên môn tại địa phương và chuẩn hóa đội ngũ cán bộ, công chức, người hoạt động không chuyên trách. Nhân sự cấp xã chính là “cánh tay nối dài” của bộ máy nhà nước trong việc tiếp cận và phục vụ nhân dân. Vì vậy, việc chuẩn hóa chức danh, vị trí việc làm ở cấp xã cần được ưu tiên hàng đầu, bảo đảm mỗi cán bộ đều có vị trí cụ thể, mô tả công việc rõ ràng và quy trình đánh giá gắn với sản phẩm công vụ thực tế. Bên cạnh đó, công tác điều động, luân chuyển cán bộ cần được rà soát toàn diện, cần đánh giá đúng năng lực cá nhân và nhu cầu cụ thể của từng địa phương để có sự điều động phù hợp, tránh gây xáo trộn không cần thiết.

Đồng thời, yêu cầu về nâng cao năng lực số và đạo đức công vụ trở nên cấp thiết trong bối cảnh chính quyền số đang là xu thế tất yếu. Cán bộ cấp xã không thể hoàn thành tốt nhiệm vụ nếu thiếu kiến thức về quản trị điện tử, sử dụng thành thạo phần mềm hành chính, hay không cập nhật các quy định mới về dịch vụ công. Các chương trình đào tạo, bồi dưỡng cần tập trung vào kỹ năng thực hành, đạo đức công vụ và văn hóa phục vụ, tránh nặng về lý thuyết.

2.3.3. Đẩy mạnh phân cấp, phân quyền và hiện đại hóa

- *Phân cấp, phân quyền*: Đẩy mạnh phân cấp, phân quyền mạnh mẽ hơn cho địa phương quản lý, đặc biệt trong các lĩnh vực như xây dựng và đất đai, đồng thời phát huy vai trò quản lý của cấp xã. Cần xây dựng cơ chế phối hợp rõ ràng giữa Ủy ban nhân dân tỉnh với các cơ quan chuyên môn, giữa chính quyền cấp xã với các tổ chức đoàn thể, bảo đảm “một việc - một đầu mối - một người chịu trách nhiệm”. Cùng với đó là tăng cường trách nhiệm giải trình, kiểm tra, giám sát theo hướng công khai và có chế tài ràng buộc.

Vừa qua, Chính phủ đã ban hành 30 nghị định và 66 thông tư của các bộ, ngành để thực hiện nội dung này, với khối lượng nhiệm vụ rất lớn — gần 900 nhiệm vụ về phân cấp, phân quyền, phân định thẩm quyền và xấp xỉ 900 nhiệm vụ về phân định thẩm quyền cho chính quyền địa phương cấp tỉnh và đặc biệt là cấp xã. Đến nay, sau khi rà soát, số lượng này không còn là 1.060 nhiệm vụ như trước, bởi khi không còn đơn vị hành chính cấp huyện, có những nhiệm vụ tự hết hiệu lực do cấp xã đã đảm nhận trong mô hình chính quyền địa phương hai cấp. Qua rà soát cuối cùng để báo cáo cấp có thẩm quyền, còn gần 900 nhiệm vụ phân định thẩm quyền cho cấp xã⁴. Tất cả những nội dung này cần tiếp tục rà soát một lần nữa để các địa phương triển khai thực hiện, bảo đảm nguyên tắc “địa phương quyết, địa phương làm, địa phương chịu trách nhiệm”. Đồng thời, phải tiếp tục thực hiện việc phân cấp gắn với đánh giá tính khả thi. Bộ Tư pháp và các cơ quan liên quan phối hợp chặt chẽ để rà soát, xem xét tính khả thi của các nội dung nhằm điều chỉnh, triển khai phù hợp nhất có thể.

- *Hiện đại hóa nền hành chính*: Từ 01 tháng 7 năm 2025 đến ngày 23 tháng 8 năm 2025, tổng số hồ sơ tiếp nhận của 34 tỉnh, thành phố là 6,5 triệu hồ sơ thủ tục hành chính, trong đó cấp xã 4,8 triệu hồ sơ thủ tục hành chính; có 73,8% hồ sơ trực tuyến; 80% tổng số hồ sơ tiếp nhận đã được trả kết quả cho người dân, trong đó có 72% hồ sơ đúng hoặc trước hạn; một số địa phương có số lượng hồ sơ lớn như: Thành phố Hồ Chí Minh (753 nghìn hồ sơ), Hà Nội (500 nghìn hồ sơ), Hải Phòng (325 nghìn hồ sơ), Đồng Nai (320 nghìn hồ sơ), Nghệ An (270 nghìn hồ sơ), Thanh Hoá (269 nghìn hồ sơ), Đắk Lắk (251 nghìn hồ sơ)... Việc đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, số hóa, liên thông dữ liệu quốc gia đã góp phần nâng cao tính minh bạch, hiệu quả, giảm thời gian, chi phí cho người dân, doanh nghiệp⁵.

Cần đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, cơ chế một cửa, một cửa liên thông để hiện đại hóa nền hành chính, nâng cao hiệu quả giải quyết thủ tục hành chính cho người dân và doanh nghiệp.

Cần cắt giảm và đơn giản hóa thủ tục hành chính để phục vụ doanh nghiệp và người dân tốt hơn, hướng tới mục tiêu kiến tạo phát triển và phục vụ nhân dân. Thời gian qua, công tác này đã được thực hiện rất quyết liệt, giảm được khoảng 30% thủ tục hành chính, tuy nhiên cần tiếp tục cắt giảm hơn nữa, làm sao cho đơn giản nhất có thể nhưng vẫn đảm bảo các nguyên tắc cơ bản của thủ tục hành chính, nhằm rút ngắn thời gian, giảm bớt khâu trung gian và nâng cao hiệu quả phục vụ người dân, doanh nghiệp.

Cần tập trung cho ứng dụng khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số. Đây là một trong những vấn đề hết sức căn cốt, bởi vì một nền hành chính nhà nước hiện đại, chuyên nghiệp, hiệu năng, hiệu lực, hiệu quả không thể thiếu sự quan tâm đến nội dung này. Mục tiêu là tạo ra những chuyển đổi số mạnh mẽ, đồng bộ, xây dựng xã hội số, công dân số, Chính phủ số và chính quyền số. Theo đó, ứng dụng công nghệ AI sẽ giúp thực hiện công việc tốt hơn và giảm bớt biên chế.

2.3.4. Tăng cường sự tham gia của người dân vào quá trình quản lý nhà nước

Có thể nói, các phương thức, hình thức để người dân tham gia vào quá trình xây dựng luật pháp, chính sách, vào công việc quản lý của Nhà nước đã được quy định rất đa dạng, phong phú. Nó cho phép người dân có thể biểu đạt được ý chí, nguyện vọng của mình với các cơ quan nhà nước trong việc hình thành nên các chính sách, pháp luật cũng như việc quyết định và thi hành pháp luật. Tuy nhiên, cũng phải nhận thấy rằng, sự tham gia của người dân vào quá trình này vẫn còn nhiều khó khăn, hạn chế. Nhìn chung, pháp luật Việt Nam đã ghi nhận về quyền tham gia của công dân trong nhiều lĩnh vực quan trọng như xây dựng, hoạch định chính sách, phản ánh, kiến nghị của công dân, thanh tra, kiểm tra, khiếu nại, tố cáo... Cần mở rộng các hình thức tham gia trực tiếp của công dân vào hoạt động của cơ quan nhà nước. Theo đó, bên cạnh các hình thức tham gia trực tiếp như góp ý kiến, phản ánh, kiến

4) Báo điện tử Chính phủ (2025), *6 nhiệm vụ trọng tâm để nâng cao hiệu quả vận hành của chính quyền địa phương 2 cấp*, ngày 13/10/2025, nguồn: <https://xaydungchinhhsach.chinhphu.vn/6-nhiem-vu-trong-tam-de-nang-cao-hieu-qua-van-hanh-cua-chinh-quyen-dia-phuong-2-cap-119251013181456323.htm>.

5) Báo điện tử Chính phủ (2025), *Triển khai sắp xếp đơn vị sự nghiệp và thành lập đơn vị sự nghiệp công lập cấp xã*, ngày 04/11/2025, nguồn: <https://xaydungchinhhsach.chinhphu.vn/bo-truong-do-thanh-binh-noi-ve-sap-xep-don-vi-su-nghiep-thanh-lap-don-vi-su-nghiep-cong-lap-cap-xa-119251029201933769.htm>.

ngợi của người dân với cơ quan nhà nước thì cần mở rộng hợp các phương thức để người dân tham gia trực tiếp vào quá trình ra quyết định của cơ quan nhà nước.

Nâng cao chất lượng của các hình thức công dân tham gia gián tiếp vào hoạt động của cơ quan nhà nước thông qua việc phát huy vai trò của các cơ quan, tổ chức đại diện, trung gian. Đối với các tổ chức chính trị – xã hội, cần tăng cường hoạt động phản biện xã hội, giám sát xã hội.

Nâng cao mức độ tham gia của công dân từ mức độ có sự tham gia sang mức độ trao quyền. Pháp luật hiện hành chủ yếu mới quy định ở mức độ công dân được tham gia dưới hình thức được cung cấp thông tin, tuyên truyền, phổ biến hoặc được tham gia ý kiến khi Nhà nước lấy ý kiến. Các hình thức tham gia của công dân còn mang tính chất thụ động, một chiều và quá trình tiếp thu, giải trình ý kiến tham gia của người dân chưa bảo đảm tính công khai, minh bạch nên mức độ tác động, ảnh hưởng của sự tham gia của người dân vào quá trình ra quyết định của cơ quan nhà nước còn hạn chế. Để sự tham gia của người dân thực sự đúng nghĩa là thực hiện chủ quyền nhân dân và là cơ chế kiểm soát hữu hiệu sự lạm quyền của cơ quan nhà nước thì cần có tăng cường mức độ tham gia của người dân, hướng đến mức độ cao hơn là hợp tác, đối thoại trong hoạch định, ban hành chính sách và mức độ cao nhất là người dân được trao quyền quyết định các vấn đề liên quan trực tiếp.

Để tăng cường sự tham gia của người dân trong mô hình chính quyền hai cấp, cần đẩy mạnh cải cách hành chính và chuyển đổi số, nâng cao phong cách làm việc gần dân của cán bộ, công chức, và tăng cường vai trò đầu mối của chính quyền cấp xã trong việc tiếp nhận phản ánh. Cấp xã sẽ tập trung vào các dịch vụ thiết yếu và lắng nghe người dân, trong khi cấp tỉnh tập trung vào các chính sách vĩ mô, giúp hệ thống vận hành trơn tru, khoa học và hiệu quả hơn.

Người dân có thể tham gia giám sát chính quyền, dễ dàng phản ánh nhu cầu và quyền lợi của mình. Ngoài ra, người dân cũng có thể tiếp cận chính quyền dễ dàng hơn để phản ánh ý kiến, khiếu nại. Từ đó các cấp, các ngành nắm bắt được tâm tư nguyện vọng của nhân để có những định hướng phát triển của địa phương.

Tiếp cận quản trị địa phương hướng đến bảo đảm quyền tự do của người dân và sự tham gia của người dân với các công việc của chính quyền địa phương một cách dân chủ, đối thoại, thúc đẩy sự phát triển bền vững về kinh tế, xã hội và môi trường.

3. Kết luận

Với tinh thần đó, trong giai đoạn tới, để tổ chức bộ máy và nền hành chính nhà nước hoạt động chuyên nghiệp, hiện đại, dân chủ cần áp dụng các giải pháp thực thi pháp luật theo mô hình chính quyền địa phương hai cấp một cách kịp thời và hiệu quả.

Tài liệu tham khảo

[1] Ban Chấp hành Trung ương (2017). *Nghị quyết số 18-NQ/TW ngày 25/10/2017 về tiếp tục đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả.*

[2] Ban Chấp hành Trung ương (2025). *Kết luận số 126-KL/TW ngày 14/02/2025 của Bộ Chính trị, Ban Bí thư về một số nội dung, nhiệm vụ tiếp tục sắp xếp, tinh gọn tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị năm 2025.*

[3] Ban Chấp hành Trung ương (2025). *Kết luận số 127-KL/TW ngày 28/02/2025 của Bộ Chính trị, Ban Bí thư về triển khai nghiên cứu, đề xuất tiếp tục sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị.*

[4] Ban Chỉ đạo, Ban Chấp hành Trung ương (2025). *Công văn số 43-CV/BCĐ ngày 20/3/2025 của Ban Chỉ đạo Trung ương về tổng kết việc thực hiện Nghị quyết số 18-NQ/TW về Kế hoạch tiếp tục sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị.*

[5] Minh Hiến (2025). *Chỉ đạo mới của Chính phủ về triển khai thực hiện, vận hành mô hình chính quyền địa phương 02 cấp.* Nguồn: <https://baochinhphu.vn/chi-dao-moi-cua-chinh-phu-ve-trien-khai-thuc-hien-van-hanh-mo-hinh-chinh-quyen-dia-phuong-02-cap-10225090318252082.htm>, ngày 03/9/2025.